

**PLATFORMA IZVRŠNOG VEĆA AP VOJVODINE O POLOŽAJU AUTONOMNE
POKRAJINE VOJVODINE U NOVOM USTAVU REPUBLIKE SRBIJE**

Polazeći od političke odgovornosti za zaštitu interesa i dobrobiti svih građana Autonomne Pokrajine Vojvodine (u daljem tekstu AP Vojvodina), Izvršno veće kao najviši izvršni organ Pokrajine, koji je formiran na osnovu slobodno izražene demokratske volje birača u Pokrajini, duboko uvereno da se ustavni položaj AP Vojvodine ne može urediti u novom Ustavu Republike Srbije bez učešća legalnih i legitimnih predstavnika AP Vojvodine, izražava sledeće stavove:

Izvršno veće AP Vojvodine iskreno se i u celosti zalaže za doslednu decentralizaciju državne vlasti i jaku lokalnu samoupravu na celoj teritoriji Republike Srbije u skladu sa normama i praksom u zemljama Evropske unije, i istovremeno ukazuje da Izvršno veće AP Vojvodine ima posebno pravo, dužnost i odgovornost da se izjasni o položaju Pokrajine u novom Ustavu Republike Srbije (u daljem tekstu Ustav RS).

Izvršno veće konstatuje da je počev od 2001 godine do sada objavljeno jedanaest celovitih nacrti novog Ustava RS, od kojih većinu predstavljaju predlozi političkih stranaka, nevladinih organizacija i ekspertske grupe. Takođe, svojim nacrtima su se predstavila i dva ovlašćena predlagača, Vlada Republike Srbije (u daljem tekstu: Vlada) i Predsednik Republike Srbije (u daljem tekstu: Predsednik).

Izvršno veće sa zadovoljstvom konstatuje da je u ogromnoj većini nacrti, uključiv i najrelevantnije (nacrt Vlade i Predsednika) uvaženi opravdani zahtev građana i gotovo svih političkih faktora u AP Vojvodini, da Pokrajina ima zakonodavnu vlast u okviru svojih nadležnosti, da ima svoju sopstvenu imovinu i sopstvene izvore javnih prihoda, kao i da treba proširivati nadležnosti Pokrajine na neke oblasti od vitalnog značaja za građane, koji do sada nisu bile definisane (šume, vode, putevi, poljoprivreda, prirodna bogatstva, javna bezbednost itd.). Na osnovu toga Izvršno veće zaključuje da nekim ključnim pitanjima u vezi sa novim položajem AP Vojvodine u okviru Republike Srbije postoji široki politički konsenzus relevantnih političkih činilaca u zemlji.

Izvršno veće istovremeno ukazuje na sledeće važne dopune koje bi omogućile stvarne ustavne garancije za autonomiju AP Vojvodine:

1. Nema stvarne političke i ekonomske autonomije bez garantovanja poreske samostalnosti, odnosno bez garantovanja sopstvenih, pokrajinskih javnih prihoda. Dakle, javnih prihoda, koji su u okviru zajedničkog sistema javnih prihoda uređeni, razrezani i ubirani autonomno i samostalno od strane organa AP Vojvodine. Prema tome, u tekstu Ustava mora se sažeto definisati da postojanje sopstvenih javnih prihoda znači samostalno uređivanje, razrez i ubiranje poreza i drugih javnih prihoda u okviru jedinstvenog sistema javnih prihoda definisanog na nivou Republike. Nadalje, nije dovoljno definisati sopstvene izvore prihoda, potrebno je i da se načelno utvrdi obim tih prihoda. Stoga Ustav treba da garantuje da se nadležnosti i funkcije AP Vojvodine finansiraju većim delom iz sopstvenih prihoda. Isti efekat bi se mogao postići i ustavnim odredbom koja bi garantovala, da sopstveni prihodi Pokrajine predstavljaju najmanje polovinu (ili eventualno drugi garantovani deo) od ukupno ubranih javnih prihoda na njenoj teritoriji. Bez navedenih ustavnih garancija, puka garancija postojanja sopstvenih javnih prihoda, koji su bez ustavnih

- ograničenja uređeni republičkim zakonima ne obezbeđuje autonomiju Pokrajine, naročito ne u oblastima ekonomije i privrede.
2. Stvarna autonomija Pokrajine obuhvata i postojanje sopstvene imovine. Pravo korišćenja, ubiranja plodova i raspolaganja (usus, fructus, abusus) pokretnim i nepokretnim stvarima čini suštinu privredne i ekonomske autonomije. Nebitno je da li ova vlasnička prava pripadaju AP Vojvodni po osnovu državne svojine, čiji bi jedan od titulara bila Pokrajina, ili bi se u pravni sistem uveo pojam «pokrajinskog vlasništva» kao jedna vrsta javne svojine. Već i sama činjenica postojanja i garantovanja takve pokrajinske imovine je značajna, ali ništa manje nije važno da sam Ustav odredi okvire takve imovine odnosno da bliže uredi šta, ili šta prvenstveno predstavlja pokrajinsku imovinu. Ovo bi trebalo da se uredi u samom normativnom delu Ustava, ali je moguće i rešenje da se to uredi i u ustavnom zakonu o sprovođenju Ustava. Ovakva odredba znatno bi mogla da smanji mogućnost sužavanja imovinske osnove autonomije i predstavljala bi garanciju ekonomske autonomije AP Vojvodine, bez ugrožavanja jedinstva i celovitosti Republike Srbije.
 3. Pravosuđe kao grana vlasti treba da bude nezavisno, profesionalno i nepristrasno i jedinstveno u Republici Srbiji. Samo takvo pravosuđe može da bude ključni činilac pravne države i vladavine prava. No, jedinstveni pravosudni sistem ne znači da takav sistem ne treba i ne može da uvažava autonomnost pokrajine, naročito u pogledu statusnih pitanja, preciznije izbora pravosudnih funkcionera. Stoga podržavamo rešenja iz predloga Predsednika prema kojima Visoki pravosudni savet kada odlučuje o izboru sudija i javnih tužilaca za teritoriju AP Vojvodine bude sastavljen od sudija, tužilaca i advokata iz Vojvodine. Ovakvo rešenje bi u celosti obezbedilo zaštitu posebnosti Vojvodine bez ugrožavanja nezavisnosti i jedinstva pravosuđa. Isto tako smatramo da je izuzetno važno da u svim sudskim predmetima sa teritorije AP Vojvodine odlučuje Odeljenje Vrhovnog suda Srbije u Vojvodini.
 4. Odnos republičkih i pokrajinskih vlasti treba da bude zasnovan na samostalnosti u okviru sopstvenih ustavom utvrđenih nadležnosti. Između zakona pokrajine i republičkih zakona ne bi smelo da bude hijerarhije, a i jedan i drugi treba da bude u skladu sa Ustavom. Kontrolu ustavnosti treba da vrši isključivo Ustavni sud Republike Srbije. Uzurpiranje nadležnosti od strane republičkog zakonodavca ili od strane pokrajinske skupštine je isključivo predmet kontrole ustavnosti. U okviru ovih principa, mogu se predvideti posebne situacije u kojima bi neki republički organi mogli imati pravo na suspendovanje pojedinih pokrajinskih propisa, ali takve mere bi mogle imati samo izuzetno ograničeno trajanje do raspleta u hitnom postupku pred Ustavnim sudom Republike.

Prilog:

PREDLOZI ZA NORMATIVNI TEKST USTAVA REPUBLIKE SRBIJE U DELU KOJI SE ODNOSI NA POLOŽAJ AUTONOMNE POKRAJINE

OSNOVNE ODREDBE O AUTONOMIJI POKRAJINE

Član

(1) Jemči se pravo građanki i građana na decentralizovanu državu, koje uključuje pravo na autonomiju, kao i na zaštitu tog prava.

(2) Jemči se autonomija pokrajine u poslovima iz svoje nadležnosti.

(3) Pravo na pokrajinsku autonomiju ostvaruje se neposredno ili preko slobodno izabраниh predstavnika.

(4) Jemči se pravo inicijative građana u pitanjima od interesa za građane u autonomnoj pokrajini.

Član

(1) Srbija ima Autonomnu Pokrajinu Vojvodinu i Autonomnu Pokrajinu Kosovo i Metohiju. Položaj Autonomne Pokrajine Kosovo i Metohija će se posebno urediti.

(2) Autonomne pokrajine uživaju političku, pravnu i ekonomsku autonomiju u skladu sa svojim posebnostima i na način određen Ustavom.

Član

Autonomna pokrajina, ima svojstvo pravnog lica.

Član

(1) Teritorija autonomne pokrajine ne može se menjati bez saglasnosti građana sa područja autonomne pokrajine.

(2) Odluka o promeni teritorije autonomne pokrajine donosi se na referendumu većinom glasova birača, pod uslovom da je na referendum izašla najmanje polovina od ukupnog broja upisanih birača.

Član

Za sva pitanja koja ovim Ustavom nisu u nadležnosti Republike ili autonomne pokrajine, nadležna je opština.

Član

(1) Narodna skupština, većinom od ukupnog broja narodnih poslanika, može poveriti autonomnoj pokrajini donošenje zakona u oblastima iz nadležnosti Republike.

(2) Zakonom se uređuju prava i obaveze autonomne pokrajine u izvršavanju zakona i drugih opštih pravnih akata.

Član

Jemči se pravo građanki i građana da neposredno učestvuju u odlučivanju u autonomnoj pokrajini putem narodne inicijative, referenduma i na drugi način utvrđen Ustavom, osnovnim zakonom autonomne pokrajine i zakonom.

Član

Osnovnim zakonom autonomne pokrajine samostalno se uređuju organizacija pokrajinskih organa i javnih službi, na osnovu i u okviru Ustava.

Član

(1) Organi autonomne pokrajine su skupština, vlada, organi uprave i drugi organi i službe.

(2) Skupštinu autonomne pokrajine čine poslanici izabrani na periodičnim, opštim i neposrednim izborima, tajnim glasanjem.

(3) Za svoj rad pokrajinska vlada odgovara skupštini autonomne pokrajine.

(4) Autonomnu pokrajinu predstavlja predsednik pokrajinske vlade.

Član

- (1) Jemči se pravo autonomne pokrajine na međusobnu saradnju.
- (2) Autonomna pokrajina saraduje s teritorijalnim zajednicama drugih država, u okviru spoljne politike Srbije, uz obavezu poštovanja njenog teritorijalnog integriteta i pravnog poretka.

Član

- (1) Osnovni zakon je najviši opšti pravni akt autonomne pokrajine kojim se na osnovu Ustava uređuju nadležnosti autonomne pokrajine, izbor, organizacija i rad njenih organa i druga pitanja.
- (2) Osnovni zakon donosi skupština autonomne pokrajine većinom od ukupnog broja poslanika.
- (3) Osnovni zakon podleže kontroli ustavnosti pred Ustavnim sudom.

IMOVINSKA I PORESKA AUTONOMIJA

Član

- (1) Jemči se pravo autonomne pokrajine na imovinu i sopstvene izvorne prihode, kao i pravo na slobodno raspolaganje prihodima, u okvirima njenih ustavnih nadležnosti.
- (2) Sopstveni izvorni prihodi autonomne pokrajine podrazumevaju samostalno uređivanje i prikupljanje poreza, taksu i drugih javnih prihoda u okviru jedinstvenih osnova i načela sistema javnih prihoda koji su utvrđeni zakonima Republike.
- (3) Jemči se da većim delom ukupno ubranih javnih prihoda na teritoriji autonomne pokrajine raspolaze autonomna pokrajina i lokalne samouprave na teritoriji autonomne pokrajine.
- (4) Za zadovoljavanje potreba građana u autonomnoj pokrajini mogu se prikupljati novčana sredstva na osnovu neposrednog izjašnjavanja građana u skladu sa zakonom.
- (5) Autonomna pokrajina ima pravo na udeo u porezima i taksama koje uređuje i prikuplja Republika, kao i pravo da učestvuje u odlučivanju o visini tog udela.
- (6) Prihodi budžeta autonomne pokrajine većim delom čine izvorni prihodi autonomne pokrajine.
- (7) Imovinu autonomne pokrajine čini sva imovina na teritoriji autonomne pokrajine u javnoj svojini osim imovine lokalne samouprave, vojske i imovine Republike koju koriste organi, organizacije i javne službe Republike.

NADLEŽNOSTI

Član

- (1) Autonomna pokrajina:
 - donosi osnovni zakon i pokrajinske zakone;
 - uređuje izbor pokrajinskih organa, njihovu organizaciju i javne službe, kao i službenu upotrebu jezika i pisma u njima;
 - donosi pokrajinski budžet i završni račun;

- uređuje i prikuplja poreze, takse i druge javne prihode u okviru jedinstvenih osnova i načela sistema javnih prihoda koja zakonima uređuje Republika,
- stara se o zaštiti ljudskih i manjinskih prava;
- uređuje **urbanističko**, prostorno i razvojno planiranje u okviru mera ekonomske politike koju donosi Republika;
- učestvuje u odlučivanju o režimu korišćenja prirodnih bogatstava na svom području i stara se o njihovom unapređenju i korišćenju;
- uređuje poljoprivredu, stočarstvo, ribolov, vodoprivredu, šumarstvo, lovstvo, turizam i ugostiteljstvo, banje i lečilišta u okviru jedinstvenih osnova i načela koja zakonima utvrđuje Republika,
- uređuje banje i lečilišta,
- uređuje železnički, drumski i vodeni saobraćaj, čija se mreža nalazi u celini na teritoriji autonomne pokrajine u okviru jedinstvenih osnova i načela koja zakonima utvrđuje Republika,
- uređuje sajmove i druge privredne manifestacije;
- uređuje službene evidencije, statističku službu i statistička istraživanja od značaja za pokrajinu;
- uređuje informisanje pokrajinskog značaja;
- stara se o održavanju javnog reda i mira;
- uređuje i unapređuje zaštitu životne sredine u okviru jedinstvenih osnova i načela koja zakonima utvrđuje Republika;
- raspisuje pokrajinski referendum;
- uređuje i unapređuje zaštitu zdravlja, zdravstvenu službu, socijalnu zaštitu i zaštitu dece u okviru jedinstvenih osnova i načela koja zakonima utvrđuje Republika,
- osniva prosvetne, kulturne i naučne ustanove i učestvuje u utvrđivanju nastavnih planova i programa;
- podstiče razvoj kulture i stara se o zaštiti kulturnih dobara;
- uređuje sport i fizičku kulturu u okviru jedinstvenih osnova i načela koja zakonima utvrđuje Republika,
- propisuje prekršaje za povrede pokrajinskih zakona;
- utvrđuje simbole pokrajine i njihov način korišćenja;
- saraduje s drugim autonomnim pokrajinama;
- saraduje s teritorijalnim zajednicama drugih država u okviru spoljne politike Srbije i uz obavezu poštovanja teritorijalnog integriteta i pravnog poretka Republike.

SUDSKA VLAST

Član

(1) Sedište Vrhovnog suda Srbije je u Beogradu. Vrhovni sud Srbije ima odeljenja u autonomnim pokrajinama.

(2) Kada Visoki pravosudni savet odlučuje o izboru i razrešenju sudija i javnih tužilaca i drugim pitanjima iz svoje nadležnosti koja se odnose na autonomnu pokrajinu, izborni članovi su sudije, javni tužioci, profesori i advokati iz autonomne pokrajine.